

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 54

TELEFON. UREDNIŠTVA: 25-67.
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE: Prošernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, sreda 6. marca 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Nova poostritev pomorske blokade Nemčije

Energično stališče Anglije v zadevi nemškega premoga za Italijo — Pritisk tudi v Ameriki
— Blokada Nemčije je potrebna za skrajšanje vojne

LONDON, 6. marca. Reuter. Angleške kontrolne ladje so včeraj ustavile onih šest italijanskih transportnih ladij, ki so odplule natovorjene z nemškim premogom iz Rotterdamu v smeri proti Italiji. Italijanske ladje so bile odvedene v angleška pristanišča, kjer bodo morale tovor izkrcati. Prav tako bodo ustavljene tudi ostale italijanske transportne ladje, ki čakajo v Rotterdamu s premogom na odhod. Ta zaplenitev je vzbudila v Italijanov nezadovoljstvo in se pričakuje nov protest italijanske vlade v Londonu, vendar Anglija v nobenem primeru ne bo popustila. Na poučenem mestu zatrjujejo, da je sedanji spor z Italijo samo formalnega značaja in da Italija iz tega ne bo delala nobenih resnih vprašanj, ker v sedanjem trenutku gotovo ne želi, da bi se njeni odnosi z Anglijo kakor koli poslabšali. Pričakuje se tudi, da bo v kratkem dosežen popoln sporazum glede dobavljanja angleškega premoga Italiji, kar zamenja nemškega.

POGAJANJA TUDI Z AMERIKO
WASHINGTON, 6. marca. Reuter. Dopisnik agencije Reuter javlja, da je prihod angleško-francoske delegacije pod vodstvom Ashtona Gwatkina in Rista v zvezi s skorajšnjo poostritvijo blokade, ki hoče zapreti vse prehode, koder še

prihaja ameriško blago v Nemčijo. Diplomatski krogi naglašajo, da je ameriški izvoz v nevtralne evropske države narasel, ker si hočejo te zagotoviti primerne rezerve. Dovoz ameriškega blaga v Nemčijo je šel tudi preko Sibirijske. V zadnjih mesecih je bil izvoz ameriškega le-

talskega bencina preko Vladivostoka zelo velik. Sklepajo, da bodo zavezniki v tem pogledu skoro intervenirali v Washingtonu ter skušali doseči zmanjšanje izvoza, ker če se bo dovoz v nevtralne države v sedanji meri nadaljeval, se bodo zmanjšale koristi, ki jih imajo zavezniki od ameriške nevtralnosti. Pogoji, odnosno cene, za katere kupujejo zavezniki vojni material, vstevši letala, so pretirano visoke.

WASHINGTON, 6. marca. Havas. Francosko-angleška delegacija je imela prvi sestanek z ameriškim upravniki ter so razpravljali o problemih, ki so nastali zaradi vojne.

BLOKADA JE HUMANA
LONDON, 6. marca. Havas. Bivši angleški poslanik v Berlinu in v Parizu,

sir Erik Phipps je na banketu osvežil glavne dogodke, ki so privedli do sedanje vojne. Mnenja je, da bi ublažitev blokade bila proti humanosti, ker bi podaljšala vojno. Premagajmo vse Nemce, pa bomo v soglasju z našimi hrabriji zavezniki Francozi odločili, kako bomo osvobodili svet nasilja in kako bomo, ne da bi bili krivični, upostavili nov red na zemlji. Posebno pa naglašam, da moramo ostati za vedno združeni s Francozi. Povezanost velikih sposobnosti in lastnosti duše in inteligence naših dveh narodov bo dovedla k zmagi in omogočila bodočim naraščanjem, da bodo svoje sile lahko posvetili drugim ciljem, ne da se ukvarjajo z odbijanjem nemškega napada ter tena žrtvujejo cvet svoje mladosti.

Sovjetske čete pri Viipuriju ogrožene

Napredovale so predaleč in so v nevarnosti, da jih Finci odrežejo od zaledja — Finski klic po zavezniški pomoči — Ameriški prostovoljci in krediti

HELSINKI, 6. februarja Exchange Telegraph. Finci so še vedno gospodarji večine Viipurija, katerega branilo z vsi sovjetski napori, da bi jih pregnali iz mesta, ostali doslej zaman. Ker se sovjetskim četam napad na obalo severozahodno od Viipurija ni posrečil in se jim bo v bodoče zaradi nastopa južnega vremena še manj, obstaja nevarnost, da bodo sovjetske čete, ki so predrele predaleč na sever vzhodno od Viipurija, izpostavljene finskemu protinapadu. V tem primeru bi se Fincem lahko posrečilo vreči te čete nazaj na drugo linijo, ali pa jih celo odrezati od zaledja. Sovjetske čete se tega zavedajo in se z neprestanimi napadi trudijo izboljšati svoj položaj.

SOVJETSKO VOJNO POROČILO
MOSKVA, 6. marca. DNB. Leningradske vrhovno poveljstvo javlja: Sovjetske čete so zasedle ves otok Rovanšari z istoimenim mestecem ter otok Suohionari v Viipurijskem zalivu. Severno-vzhodno od Viipurija so čete zasedle kraj Neetelia, oddaljen 1 km od železniške postaje Karisalmi, na progi Viipuri-Serdobol. Na drugih odsekih fronte ni bilo pomembnejših dogodkov. Sovjetski letalci so bombardirali sovražne postojanke in sestrelili 21 finskih letal.

ZRTVE LETALSKIH NAPADOV
HELSINKI, 6. marca. Reuter. Okoli 50 civilistov je bilo ubitih in 200 ranjenih

pri letalskem napadu na neko mesto v južni Finski. Najprej je bilo mesto napadeno po 14 sovjetskih letalih, ki so metala gorljive bombe v okolici bolnišnice. Pozneje je prišel napad 18 bombnikov. Pet direktnih zadetkov je padlo na bolnišnico, eden pa na plinsko zaklonišče, v katerem je bilo ubitih 25 žena in otrok.

FINCI POTREBUJEJO POMOČ
LONDON, 6. marca. Havas. Dopisniki angleških listov v Skandinaviji pravijo, da je Fincem nujno potreben vojni material vseh vrst. Dopisnik »Daily Herald« v Oslu zatrjuje, da bo Finska v kratkem formalno zaprosila zaveznike, da ji pošljejo na pomoč tudi čete. Dopisnik

»Timesa« poroča iz Helsinkov, da mu je bilo ponovno naglašeno, da je treba poslati Fincem čimprej letala, topove, municijo in ljudi, pred vsem pa letala za obrambo pred sovražnim bombardiranjem iz zraka v finskem zaledju.

URUGVAJSKI KREDIT
MONTEVIDEO, 6. marca. Havas. Urugvajski parlament je odobril kredit 100.000 pesos za Finsko. Senat je ta kredit dovolil že prej. Veliko nezadovoljstvo je pa vzbudilo v zbornici stališče komunističnega poslanca Gomesa, ki je glasoval proti temu kreditu. Slišali so se ostri protesti na naslov komunizma.

AMERIŠKI PROSTOVOLJCI
NEW YORK, 6. marca. Havas. Zbor ameriških prostovoljcev, ki šteje že 3000 moških, bo koncem meseca odposlan na Finsko. Organizacijo tega zbora so izvršili bivši finski bojovníci, ki žive v Zedinjenih državah, Severne Amerike. Med tem se je na 250 ameriških prostovoljcev tudi že pridružil kanadskim prostovoljcem, ki krenjejo te dni na Finsko.

Masarykove proslave

NEW YORK, 6. marca. Havas. Ob priliki obletnice rojstva prvega prezidenta Češkoslovaške, dr. T. G. Masaryka, je vlada zvezne države New York razglasila dan 7. marca kot »dan Češkoslovaške«. Prebivalci zvezne države bodo jutri na viden način počastili spomin velikega pokojnega državnika.

LONDON, 6. marca. Havas. Jutri bo bivši češkoslovaški prezident dr. Eduard Beneš imenovan za častnega doktorja oxfordške univerze. Ob tej priliki bo predaval o svojem predniku in učitelju dr. T. G. Masaryku.

Poljska je z Rusijo v vojnem stanju

PARIZ, 6. marca. LRP. Poljski ministri predsednik Zaleski je izjavil poročevalcem listov, da bo bodoča poljska ustava zgrajena na načelih demokracije in popolne enakopravnosti. Nato se je Zaleski bavil s Sovjetsko zvezo in dejal, da je iz-

dala Poljsko in da je Poljska zaradi tega sedaj z njo prav tako v vojnem stanju, kakor z Nemčijo. Poljska bo osvobodila vse narodne manjšine, ki jih sedaj tlačijo sovjeti. To velja zlasti za Ukrajince, ki bi se morali temu primerno tudi ravnati.

nadaljevala politiko iskrenega miru in dobrega sosedstva, ker izpolnjuje s tem samo željo bolgarskega naroda. Pot je lahko dolga in težka, da jo bomo prešli, zato

moramo biti združeni in disciplinirani, da vcepimo narodu dostojnost, vredno lepše bodočnosti.

Samo ena proti milijonu

LONDON, 6. marca. Diplomatski urednik agencije Reuter v Washingtonu javlja, da čuvajo v ameriškem zunanjem ministristvu in Belu hiši veliko tajnost o obisku Sumnerja Wellesa v Berlinu. Ni mogoče dobiti nobenih vesti o vsebini razgovora z nemškimi prvaki. V dobro poučenih krogih pa sklepajo, da Hitler morda le ni nepopustljiv, kakor so vedela povedati

sobotna poročila iz Berlina. Če ima Hitler voljo, da se vodijo pogajanja o miru, tedaj mora imeti dovolj razlogov za to. Dopisniki so pač bili obveščeni o velikih zahtevah, ki naj bi predstavljale ceno za mir. V Washingtonu menijo, da bi za vse zainteresirane pomenilo dober znak, če bi Welles poizkušal najti iglo v senu, čeprav so nade za mir v izmeri 1 : 1.000.000.

Sovjeti priznali napad na Švedsko

STOCKHOLM, 6. marca. STB. Ker je švedska vlada z neeksplozivnimi sovjetskimi bombami dokazala, da so sovjetski letalci napadli švedsko vas Pajala, je sedaj sovjetska vlada priznala napad, vendar se izgovarja, da je bil izvršen po motoma.

Angleško vojno posojilo

LONDON, 6. marca. Reuter. Finančni minister sir John Simon je včeraj sporo-

čil v angleški »spodnji« zbornici, da je vlada razpisala notranje vojno posojilo v višini 300 milijonov funtov sterlingov (okoli 75 milijard dinarjev). Posojilo bo odplačano v 15 do 18 letih in obresti bodo znašale 3 odstotke.

LONDON, 6. marca. Reuter. Angleški tisk soglasno odobrava izjavo sira Johna Simona o vojnem posojilu 300 milijonov funtov sterlingov. Obresti 3% odgovarjajo sedanjim prilikam. »Daily Mail« piše, da je uspeh posojila zagotovljen.

Svicarski protest v Berlinu

BERLIN, 6. marca. LRP. Švicarski poslanik dr. Hans Freulich je obiskal nemško zunanje ministristvo in vložil v imenu svoje vlade protest proti nemški časniški kampanji, ki zadnje čase napada Švico in zlasti švicarski tisk. Poslanik je izjavil, da stoji švicarski tisk sedaj pod kontrolo

švicarskih vojaških oblastev in pomeni torej kampanja proti njemu dejansko kampanjo proti vojnemu poveljstvu. Švicarski tisk je sicer popolnoma svoboden, je pa kljub temu podvržen vojaški cenzuri. V interesu dobrih medsebojnih odnosov je, da se ta kampanja neha.

Miroljubna izjava ministra Popova

SOFIJA, 6. marca. BTA. Bolgarsko novinarsko združenje je priredilo sinoči banket na čast zunanjemu ministru Ivanu Popovu, članu združenja in bivšemu šefu tiskovnega urada. Popov je v odgovoru na pozdrav predsednika Meekarova dejal, da čuti že dolgo globoke vezi z bolgarskim tiskom. S samozatajevanjem, kakor to de-

la bolgarski narod, naj tudi tisk pomaga vladi, ki ima za cilj obvarovati državo pred vojnimi grozotami in zagotoviti ji miren, plodonosen razvoj tako v materialnem kakor duhovnem pogledu. Naši življenjski interesi uživajo simpatije malih in velikih narodov, vseh onih, od katerih zavisi neodvisnost naše države. Vlada bo

Maribor, 6. marca.

Obsežno je površje zemlje, neprimerno razsežnejša gladina svetovnega morja. Blizu 361 milijonov km² naše premičnice odpade na morje, razmerje med slano vodo in suho zemljo znaša tedaj 2.43:1 ali 70.8:29.2%.

Množino morske vode cenijo na 1370 milijonov km³. Vanjo bi lahko enajstkrat poglobili vse kopnine sveta, ki mole iz morja. Vodoravna in navpična razsežnost vesoljnega morja daje že po tej skromni oceanografski analizi naslutiti, kolikšna mora biti elementarna sila naroda, ki hoče vladati valovom oceanov, jih brniti in kontrolirati, kakor je sedaj primer z Veliko Britanijo.

Širok je pojem bojevanja na morju in daleč so razmaknjene meje, ki jih mora obvladati britski imperij. Njegovo neposredno pomorsko operacijsko področje proti Nemčiji, Severno morje, obsega 550.000 km² površine. Toda izven tega mora vojno ladjevje Velike Britanije obvladati 79.7 milijona km² površine Atlantika, 73.5 milj. km² površine Indijskega oceana ter 175.4 km² razsežnega prostranstva Pacifika. Severno morje je v primeru z ostalimi oceani kaj majhno jezerce, ki bi ga lahko 145 krat preočili v korito Atlantika, 133 krat v zibel Indijskega oceana. Če prištejemo zraven še Tihi ocean, kjer ima Velika Britanija tudi razstreseno svojo posest, tedaj mora kraljevska mornarica Anglije kontrolirati gladino oceanov s skupno površino 598 Severnih morij!

»Rule Britannia«, gospostvo Angležev nad valovi vesoljnega morja ni tedaj enostavna stvar. Koncentracija angleških pomorskih sil v Severnem morju je zagotavlja mnogo težja kakor sovražne mornarice. Celine se lažje kontrolirajo, preglednost je na njih točnejša kot na morjih. Vseh pet celin sveta meri 134.8 milj. km², torej niti ne toliko, kot znaša gladina Atlantika in Indijskega oceana skupaj. Tihi ocean je še neprimerno večji in angleška mornarica bo imela v primeru raztegnitve sedanje vojne opravka s »slanim bojiščem«, ki je več kot dvakrat večje od površja vseh petih celin sveta!

Kako majhen del je v primeru s tem bojišče med orjaškima železobetonskima branikoma ob Renu, kjer meri vmesni prostor komaj 500 km²! To kopno bojišče veže nase 4—5 milijonov vojakov, na vsakih 9000 mož pride tedaj 1 km² zemlje med frontama. Že v Severnem morju pa odpade na vsakega angleškega mornarja, računajoč celoten kader posadk bojnih ladij na blizu pol milijona mož, 1 km², na vsem Atlantiku 160, na vseh oceanih sveta pa 720 km² operacijskega področja!

Vesela, ki hoče imeti varne zveze s posameznimi deli imperija, si mora tedaj zagotoviti utrjena oporišča in rezervna skladišča za gorivo in hrano. Gibraltar, Malta, Ciper, Suez, Aden, Ceylon, Singapur, Hongkong, oporišča v Avstraliji in Oceaniji, v Srednji Ameriki in na Falklandskih otokih so zatočišča pomorskih sil Albiona. Samo v Gibraltarju, pomorskem čuvanju ob vhodu v Sredozemlje in dalje v Orient, je stisnjenih na komaj 5 km² ozemlja 21.000 ljudi, 4200 stražarjev na 1 km² Gibraltarja, tako rekoč najgostejše poseljenem koščku sveta, je Veliki Britaniji jamstvo za njeno gospostvo na morju, tu je ključ njene udarne sile v povezanosti z dominioni na vseh delih zemlje.

Pri operacijah na morju je treba poleg prostornosti računati tudi z večjimi vremenskimi nepravilnostmi. Vlaga in megla ovirata razgled, v severnem Atlantiku morajo ladje v zimskem času po 20 ur na dan tavati v mraku. S spretnim manevriranjem se sovražniku lahko posreči, da uide zasledovalcem pred nosom, če zastira pogled na gladino morja gosta megla. V zavetju te in noči se je n. pr. posrečilo križarki »Deutschland«, zdaj »Lützow«, in veleparniku »Bremena«, pretihotapiti se do domačih luk. »Admiral Graf von Spee« je utegnil cele tri mesece strašiti po južnem Atlantiku, preden so ga izsledili. Njegovi pomožni ladji »Altmark« se je posrečilo, da je s 300 angleškimi mornarji na krovu križarila še skoro dva meseca po oceanu, preden so jo zasačili blizu cilja, v norveških vodah. Na isti način kakor križarki »Em-

Sovjetski Murmansk nemška pomorska baza

Še nekontrolirana vest iz Norveške — Nemški tisk meni, da bi angleški napad na Murmansk doživel poraz

LONDON, 6. februarja. Exchange Tel. Po nekih še nekontroliranih vesteh je bilo ugotovljeno, da nudi Sovjetska zveza Nemčiji tudi dejansko vojaško pomoč s tem, da ji je dala na razpolago Murmansk kot bazo za nemške podmornice in druge bojne ladje. Baje je ugotovljeno, da odhajajo mnoge nemške podmornice na Severno morje iz Murmanska in se tja tudi vračajo po novo municijo in hrano. Tudi nemške transportne ladje, katerih

naloga je oskrbovati nemške bojne ladje na morju z municijo, živim in vodo, imajo deloma svojo bazo v sovjetskem pristanišču Murmansku. Angleška admiraliteta je o tem obveščena, a noče dati nobenih informacij. Navzočnost angleških bojnih ladij na severu Norveške bi utegnila biti najboljša potrdila za resničnost te vesti.

AMSTERDAM, 6. marca. LRP. Nekateri nemški listi poročajo še dalje o an-

gleških načrtih za napad na Murmansk pod pretezo, da si izbojujejo prosto pot za pomoč Finski, v resnici pa zato, da zavladajo tudi nad Severnim ledenim morjem. Tak napad bi bil naperjen enako proti interesom Sovjetske zveze kakor proti interesom Nemčije. Toda sovjetska vojna oblastva so na tak napad že temeljito pripravljena in nemški listi menijo, da bi doživel vsak tak angleški poizkus temeljit poraz.

Obrambna zveza Turčije in Italije?

LONDON, 6. marca. »News Chronicle« poroča iz Carigrada, da je prispel v Ankaro turški poslanik v Rimu na konferenco z zunanjim ministrom Saradžoglu. Na dobro poučenem mestu zatrjujejo, da nameravata turška in italijanska vlada nedavno sklenjeni trgovinski sporazum izpopolniti še s političnim sporazumom. Turški poslanik je baje prinesel s seboj iz Rima že izdelan načrt, katerega namen

je skupna obramba v primeru nevarnosti za Balkan. Praznina pa nastaja v tem nameravanem sporazumu s tem, da se Italija ne bi pridružila nobeni akciji, ako bi konflikt izbruhnil na Kavkazu. S turške strani skušajo sedaj prepričati Italijo, da bi pomenil sovjetski napad na Bližnjem vzhodu tudi ogrožanje italijanskih interesov in bi se zato Italija morala obvezati nuditi pomoč še v tem primeru.

Na zahodu trije mrtvi

PARIZ, 6. marca. Havas. Francoski generalni štab poroča. Včeraj je izvršil sovražnik napad na neko postojanko obrambne črte, ki jo branijo angleške čete. Sovražniku se je posrečilo ujeti nekaj vojakov. Angleške čete so nato znova zavzele izgubljene položaje in pregnale sovražnika, ki je pustil na bojišču enega moža. Na angleški strani sta bila ubita dva moža, eden je pa bil ranjen.

Turške ladje se bodo morale vrniti

CARIGRAD, 6. marca. Reuter. Turška vlada preučuje predlog o prepovedi plovbe turških ladij v turških vodah, ki bo dovoljena le v izjemnih primerih, določenih po posebni vladni komisiji. Turčija hoče na ta način zagotoviti zadostno število svojih ladij za prevoz na svojih celah, posebno za transport premoga iz rudnikov Zongul in Dakerelji ob Črnem morju. To je potrebno tembolj, ker so turški lastniki ladij odstopili mnogo teh tujim državam na daljši rok. Turški parniki, ki so v zakupu pri zaveznikih, bodo v novi uredbi izvezeti.

ROMUNSKO BOLGARSKI INCIDENT PORAVNAN

SOFIA, 6. marca. Reuter. Obmejni incident med bolgarskimi in romunskimi stražami, pri katerem je bil neki bolgarski stražnik ubit, je prijateljsko poravnan.

NEMŠKA PODMORNICA BLIZU AMERIKE

NEW YORK, 6. marca. Havas. Tukajšnji radio je prejel vest z angleškega parnika »El Siervo«, v kateri pravi, da ga preganja neka podmornica. Parnik plove na 22 stopinji severne širine in 51 stopinji zahodne dolžine. Tudi pristaniško oblastvo v New Yorku je prejelo to vest. Ladja je bila tedaj 900 milj oddaljena od Otočja Matere božje.

ANGLEŠKA KRIŽARKA ZAPUSTILA MONTEVIDEO

MONTEVIDEO, 6. marca. Havas. Angleška križarka »Hawkins« je zapustila tukajšnje pristanišče, ker ji je potekel 24 urni rok za zasidranje. Pred odhodom je poveljnik obiskal zunanjega ministra Guanija in predstavnike pomorskih oblastev.

OBSOJEN VOHUN NA DANSKEM

KODANJ, 6. marca. Havas. V Apenradu, danskem delu Schleswiga, je sodišče obsodilo nekega danskega državljana zaradi špijonaže na pet mesecev težke ječe.

JAPONCI PRED MACAOM

ŠANGHAJ, 6. marca. Reuter. Nova japonska kazenska ekspedicija je prispela do meje portugalske kolonije Macao, v kateri je nad 20.000 kitajskih beguncev.

SOVJETSKI ODPOSLANEC V SOFIJI

SOFIJA, 6. marca. DNB. Včeraj je prispel sem vodja sovjetskega gospodarskega zastopstva Dimirdjev.

PLAZ PREVRNIL VLAK

YAMAGATA, Japonska, 6. marca. Reuter. Snežni plaz je vrgel neki vlak v reko Aravaka pri Tamagaguči. Petnajst oseb je ubitih, 33 ranjenih, 27 pa jih pogrešajo.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota +8.0, danes najnižja -6.1, opoldne +2.5.

Borza. Curih, Devize: Beograd 10. Pariz 9.86, London 17.40%, Newyork 44.6, Milan 22.52, Berlin 178.75, Praga 55.0, Sofija 3.30, Budimpešta 79%, Bukarešta 3.40.

Romunija odklanja nemške garancije

BUKARESTA, 6. marca. Exchange Telegraph. V Bukarešti se trdovratno širijo govorice, da je Nemčija po vrnitvi dr. Ciolusa ponudila Romuniji garancije za njeno varnost, a zahtevala, da demobilizira svojo vojsko. O tem predlogu je vlada baje razpravljala, a ga ni sprejela. Dalje se širijo vesti o skorajšnji rekonstrukciji vlade, in bi v novi vladi dobil minister za vzgojo mladine Sidorovici, ki se je nedavno mudil v Italiji, bolj vidno in bolj odločujoče mesto. Zanimivo je, da

spremlja Romunija zelo pazljivo dogodka na Finskem in da morajo kralju Karolu vsak dan podrobno poročati o dobljenih informacijah. Rezultat vojne na Finskem bo gotovo odločujoče vplival na nadaljnje zadržanje Romunije. Zelo je bilo tu tudi opaženo mnenje berlinske »Börsenzeitung« da je Karolovo obrambna linija za zahodni romunski meji tako močna, da more z lahkoto vzdržati vsak napad Madžarov.

V Berlin pride nov poslanik USA

WASHINGTON, 6. marca. Havas. Roosevelt je novinarjem dejal, da bo imenoval v Berlinu novega poslanika in da ni prejel od Nemčije sporočila o nameri, poslati nemškega poslanika v Washington. Vesti, ki so se pojavile v tisku o njegovih razgovorih s predstavniki Colstarice, Kolumbije in Paname v zvezi z izkoriščanjem letalskih oporišč in obrambe Panamskega kanala, so izmišljene.

Obramba Panamskega prekopa ne zahteva nobenih sporazumevanj s sosednimi državami. Vprašanje prodaje topov Braziliji je bilo sklenjeno že ob njegovi vrnitvi iz Rio de Janeira. Artilerija Brazilije je pomanjkljiva, posebno ji manjka šestpalčnih topov. Ker imajo USA angleške topove po devet palcev odprtine, ki ne odgovarjajo njihovim potrebam, so te angleške topove prodali Braziliji.

Zavezniška gospodarska konferenca

LONDON, 6. marca. Havas. V otvoritvi francosko-angleških trgovinskih pogajanj pod okriljem zveze angleških industrij je predsednik lord Dudley Gordon želel francoskim gostom dobrodošlico. Iz Francije so prišli predstavniki kemične, metalurške, bombazne in volnene industrije. »Naš cilj je,« je naglasil Gordon, »da do-

ločimo trenutek, ko bodo naše industrije začele s polno paro sodelovati. Sodelovanje je nujno potrebno, da dosežemo čimprej zmago, prav tako, da se bo po vojni mir tembolj cenil.« Vodja francoske delegacije se je zahvalil. Konferenca bo trajala najmanj dva dni.

Madžarski glas za sporazum z Romuni

BUDIMPEŠTA, 6. marca. Havas. »Pester Lloyd« piše v zvezi s Horthyjevo proslavo o madžarsko-romunskih odnosih in pravi, da »bi bila miroljubna rešitev vseh spornih vprašanj med obema državama v splošno korist vse Evrope. Prepričani smo, da se to lahko doseže. Madžarski uradni krogi so z najlepšimi vtisi sprejeli pisanje romunskega uradnega glasila zunanjega ministrstva, kjer se o Horthyju trdi, da je dober sosed Romunije.«

LED NA DONAVI SE TALI

BUDIMPEŠTA, 6. marca. Reuter. Led

na Donavi se je začel taliti. Če bo sedanje vreme trajalo dalje, bo promet na reki v 14 dneh upostavljen. Ko se je pred dvema mesecema Donava zavila v led, je ostalo vzdolž madžarske obale 1200 parnikov v ledu. Od teh parnikov jih je bilo 85% namenjenih v Nemčijo, včevši 200 petrolejskih vlačilcev in 400 vlačilcev natovorjenih s pšenico.

TUJA LETALA ZOPET NAD BELGIJO

BRUSELJ, 6. marca. Havas. V okrožju Namura so včeraj popoldne protiletalske baterije znova stopile v akcijo. Prebivalstvo je slišalo brnenje motorjev, zaradi nizkih oblakov pa ni bilo mogoče spoznati letal.

je. Varljiva je domneva mnogih, da so otoške države in gospodarji morja srečni v svojem položaju. Moderna vojna je zbrisala razdalje med celinami in otoki, prenesla je velik, ako ne odločilen del udarne sile vojne tehnike na valove, kjer terja od pomorcev velikih naporov in žrtv. In v prizadevanju po novem redu v svetu, v gigantskem boju med dvema močnima taboroma je odmerjena tudi jeklenim edincam vojne mornarice Velike Britanije dalekosežna, odločilna vloga, ki jo bo prav gotovo čim častneje rešila. -ine.

Politična moč strnjene in složnega podeželja Zelo žalostna ugotovitev

Kako gleda kmečki človek na vprašanje volitev in notranje preureditve države

Ugleden kmet iz Leskovca pri Pragerskem in pristaš »Slovenske kmečkodelavske stranke« nam je poslal daljše pismo, v katerem, kot pravi sam, »s svojo zdravo kmečko pametjo« gleda na dve najvažnejši notranjopolitični vprašanji v naši državi. V pismu pravi med drugim:

»Tudi na podeželju z velikim zanimanjem zasledujemo razvoj političnega življenja v naši državi, in še posebno v Sloveniji. Tega zanimanja nam ne sme nihče šteti v zlo, ki mu je res kaj do tega, da se polagoma tudi slovenski podeželjski človek politično izobrazil ter postane trden in samosvoji človek. Tekom 20 let smo tudi kmetije in delavci spoznali, da smo bili doslej samo priprtega in sredstvo za tuje politične račune. Toda, kot jaz vidim, gre s temi časi h kraju. In prav je tako.

Iz poročil vidimo, da stojimo pred važnimi notranjopolitičnimi dogodki: pred volitvami in pred notranjo preureditvijo države. Tudi na podeželju gledamo na ta dva problema zelo pazljivo in vidimo, kako se en tabor zavzema za to, da bi bile prej volitve, drugi tabor pa hoče najprej preureditev države. Kolikor poznam razpoloženje ljudstva na podeželju, lahko mirno r-čem, da je ljudstvo za to, da se najprej izvede volitve, in sicer tajne, proporcionalne in svobodne volitve. Na drugi strani pa je peščica, ki se boji volitev ter se še vedno unira pravici in demokraciji. Večina si želi, da vsaj potom svobodnega izraza pri volitvah posreduje in sodeluje pri preurenitvi države. Na ta način bi lahko tudi pravi in legitimni predstavniki podeželja povedali, kaj si podeželje želi in kakšna je njegova volja. Kdor pa je proti takemu postopku, ta je nasprotnik politične svobode in demokracije, pa četudi s še tako lenimi obljubami neprestano mami svoje privrženke, pri čemer poglavlja o krščanskih čednostih sloh nočem omenjati.

Tudi pri nas skuša peščica prepričati široke ljudske plasti o nasprotnem, češ da je zaradi takih in takih stvari najprej potrebna preureditev države. Jaz pravim, da obstaja ta nevarnost le v njihovih interesih. Vprašam pa vse tiste, kdo jih je neoblastil, da izvedejo tako važno

Pismo uredniku

Gospod urednik! — To nedeljo je bil v nekem majhnem slovenskem mestu ustanovni občni zbor narodne organizacije. Občnega zbora se je udeležilo 28 ali 29 gospodov. Inicijatorji osnovanja društva so podali svoje poročilo in potem se je razvila debata, ki se je sukala okrog ugotovitve, ali naj bo nedeljski sestanek prava ustanovna skupščina ali pa samo pripravljalni sestanek. Po daljši debati so se prisotni zedinili, da je to ustanovni občni zbor snujoče se organizacije. Nato je bil soglasno izbran kandidacijski odbor treh članov, kateremu je bilo naloženo, da sestavi prvi odbor društva, kar se je tudi zgodilo. Kljub temu pa se je pojavila še druga lista in ker se mora spoštovati demokratična načela je razumljivo, da so se vršile volitve za obe predlagani listi. Če se prav spominjam je lista, ki jo je sestavil soglasno izvoljeni kandidacijski odbor, dobila pet glasov, druga lista pa enajst glasov, od skupnega števila 29 prisotnih. Nekdo je po opravljenih volitvah celo pripomnil, da samese sebe nihče ne sme voliti. Itd.

Iz poteka občnega zbora se je torej videlo, da ni pravega soglasja in da so bila na občnem zboru tri mnenja: prvi dve sta zastopali vsako svoje stališče tretje pa je le molče sodelovalo.

Vprašam Vas, g. urednik, ali so takšni zbori danes primerni? Jaz ne verjamem. S to ugotovitvijo sem tudi zapustil občni zbor v mišljenju, da naj bi prišel nekdo in dal nekaterim nauk, da bi mogla vladati v narodni organizaciji, posebno takšni, kakor se je ustanavljala v nedeljo v tem mestu. Spontana soglasnost. Naknadno sem tudi izvedel, da je nekdo (mogoče še tudi kdo drugi) dobil pismo že pred občnim zborom, v katerem se namiguje na trenja, do katerih je prišlo na občnem zboru sicer v pravi akademskem tonu, ki na so bila vendar za naše razmere značilna. S pozdravom

Vladimir Kreft.

stvar brez ljudske volje in priznanja. Spominjam se še nekega članka v »Slovenskem gospodarju«, v katerem je bilo med drugim rečeno: »Kar je dobila banovina Hrvatska sedaj, to nam je preskrbel naš voditelj dr. Korošec že pred 20 leti.« Torej, če imamo mi Slovenci po tej trditvi to, kar so dobili Hrvati šele sedaj, čemu se potem nekateri tako ženejo, dokazujoč, da mora tudi Slovenija dobiti vsaj to, kar je dobila Hrvatska? Zakaj je sedaj nastala pri teh ljudeh taka sila za preureditev, dočim odklanjajo volitve?

Kako gleda večina na podeželju, sem že povedal. Pravim pa, da se mora slo-

vensko podeželje čimbolj povezati ter postati složno in odporno proti vsem, ki se zoperstavljajo njegovim zahtevam. Zavedati se moramo, koliko moč bo imele podeželje, če bo strnjeno. Z našega narodnega stališča moramo zato obsojati vse, ki nas razdvajajo in cepijo, da potem z nami pometajo kot jim trenutno kažejo politični računi. Mi moramo imeti take zastopnike, ki bodo nesebični in ki bodo na pristojnih mestih znali pravično zagovarjati naše zahteve. Vsem tistim pa, ki še živijo v zmoti, da vidijo v svojem sosedu in sotrpnu političnega nasprotnika, naj velja: »Le vkup, uboga gmajna!« — J.

Proglas dr. Mačka proti teroristom

Beograjska »Pravda« prinaša iz Zagreba poziv dr. Mačka na vse hrvatske rodoljube, kjer pravi med drugim:

»Hrvati, Zagrebčani! Odkar je ustanovljena banovina Hrvatska, je trn v oči vseh hegemonistov. Napeli so vse sile, ko niso mogli preprečiti nastanka Hrvatske, da zavro vsaj njen razvoj, napredek in končno ureditev. Položaj hrvatskih ministrov ni lahek, ker se morajo boriti s še vedno močnimi ostanki pljačkašev, ki se zagrinjajo s plaščem šovinizma. To nas ne sme ovirati v naših prizadevanjih, ker smo s tem že računali. Žalostno je le, da se je med Hrvati našla peščica deloma plačanih, deloma zapeljanih ljudi, ki so se vpregli v reakcionarni voz, podprti, če znaki ne varajo, od zunanjih neprijateljev hrvatskega in srbskega naroda, da bi ovirali normalen razvoj političnih prilik v smeri demokracije in parlamentarizma ter dokončnega sporazuma med hrvatskim in

srbskim narodom. Ti ljudje dobro vedo, da se pri volitvah bodisi v sabor ali skupščino ne morejo pojaviti, zato bi hoteli čimbolj odgoditi dan narodne sodbe. Ko so videli, da je narod prezrel, da bi nasedel raznim letakom, so poizkusili opozoriti nase z raznimi eksplozivnimi napravami. Dne 24. p. m. so postavili v petih javnih telefonskih govornicah dinamitne patrone, zdaj pa v poslopju sodišča celo peklenjski stroj. Hvala Bogu, da ni bilo ljudskih žrtev in če so zločinci na to pomislili, tedaj je to dokaz, da hočejo prikazati hrvatski narod pred svetom kot nezrel, da se sam vlada. Temu je treba napraviti konec in krivce privedi k zasluženi kazni. Pozivam vse hrvatske rodoljube, da pomagajo najti krivce. Pozivam vse organizirane člane HSS, da vsako vest, ki jim v tej smeri pride na znanje, prijavijo policiji. To smo dolžni sedanjosti in bodočnosti hrvatskega naroda in domovine Hrvatske.«

„Kadar se veliki bijejo, morajo majhni pod mizo!“

Pri odkritju spomenika patru Hlinki v Pezinku je govoril generalni tajnik Hlinkove Ljudske stranke dr. Kirschbaum in med drugim naglasil, da »Slovaška ni v stanu rešiti sedanji evropski spor, lahko bi v njem še kaj izgubila. Zato je bolje, da ostanejo Slovaki lepo pri peči, da obdelujejo polja in da se brigajo za svoje blagostanje. Slovaška prislovica pravi: Kadar se veliki tepejo, morajo majhni pod mizo! To velja tudi za majhne na-

rode, pa tudi za Slovake. Življenje narodov v Evropi je tako urejeno, da je vsaka država odvisna od svojih sosedov. Nemčija je naš največji sosed in prav temu narodu moramo biti hvaležni, ker je v usodnih trenutkih, ko je šlo za naš bit ali ne biti, stal na naši strani. Hvaležnost pa ni treba da je v tem, da moramo od tega, kar imamo, kaj odstopiti. Geslu: Bodimo složni in edinstveni, naj dodam še zahtevo: Vse nazaj, kar je naše!«

VAŽNI POSVETI V BEOGRADU

Dr. Maček je prispel v Beograd in imel v teku dopoldneva važen sestanek s pred sednikom vlade Cvetkovićem. Nato je odšel v kabinet ministra dr. Konstantinovića, kjer je konferiral z njim in dr. Šutejem. Jutri ob 17. bo seja vlade.

G. DUHAMEL O JUGOSLAVIJI

Član Francoske akademije, ki je pred kratkim bival v Zagrebu, Georges Duhamel je na povratku v Pariz izjavil novinarjem, da »je Jugoslavija sestavljena od Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so različnih ver ali vsi slovenske rase. Imajo skupno ljubezen do domovine, kmetškega življenja, tvornosti duha, umetnosti in kulture. Delavni narod je dal mnoge učenjake, prvovrstne zdravnike, pe-

snike in umetnike. Pred svetom se lahko ponašajo s svojimi kiparji. Odločeni so, da se složno branijo proti vsakomur, ki bi jih napadel. Oboroženi so bolj s plугоm kakor puškami, toda v primeru potrebe bodo uporni branilci svoje grude.

HITLER ODLIKOVAL DR. ANDRESA

Nemški zunanji minister Ribbentrop je sprejel našega trgovinskega ministra dr. Andresa ter ostal z njim v daljšem pogovoru. Ob tej priliki je Ribbentrop sporočil dr. Andresu, da ga je Hitler odlikoval z velikim križcem reda nemškega orla. Dr. Andres je v teku včerajšnjega dne stopil v stike z predstavniki nemškega poljedelskega in trgovinskega ministrstva.

Po celjskem zborovanju Kmetске zveze, ki je v obširni spomenici postavila zahteve slovenskega kmetškega stanu, med drugim zelo kategorično tudi popolno izvedbo agrarne reforme, se je »Slovenec« kar v dveh zaporednih uvodnikih razpisal o slovenskem kmetu. Posebno zanimiv je uvodnik, ki prihaja med drugim do naslednjega zaključka:

»Slovenski kmet stanovske zavesti in ponosa danes nima in če mi stokrat kdo nasprotno trdi, se mu bom upal stokrat odgovoriti, da se moti. Sicer pa: od kod naj bi jo tudi dobil? Saj mu jo že stoletja ubija gosposka, ubija družabni položaj, kakor ga je kmetu odmeril meščanski družabni red in ubija kmetško zavest še v prav posebni meri dandanašnja šola, ki bi bila v prvi vrsti poklicana, da jo goji in dviga. Naše kmečko vprašanje ni v prvi vrsti gospodarskega značaja, ampak je, da se tako izrazim, prvenstveno moralnega značaja.«

Brez dvoma, zelo žalostna ugotovitev za slovenski narod. Ker pa je padla s tega mesta, je vendarle treba vprašati, kdo pa je imel vsa dolga desetletja takorekoč »monopol na kmečko vzgojo«? Kdo si je ves ta čas »lastil« slovenskega kmeta? Kdo je s toliko vneto učil in spet učil slovenskega kmeta pokorščine, ponižnosti, majhnosti, skromnosti, potrpljenja in slepe vdanosti ter strahopetnosti in strahu pred strašno kaznijo? Kdo? Čigava zasluga je, da se je v slovenskega kmetškega človeka vrasel občutek manjvrednosti? Kar odprimo, gospodje, zgodovinske bukve slovenskega naroda za stoletja nazaj ter jih po glavjih prelistajmo vse do današnjega dne! Ko bomo to storili, pa si postavimo poleg vprašanja o stanovski zavesti slovenskega kmeta še vprašanje o narodni zavesti. In si tudi na drugo vprašanje pošteno in nehinavsko odgovorimo, pa bomo o vsem na jasnem! Potem ob belem dnevu ne bomo več postavljali tako nerodnih vprašanj, ker nas bo preveč sram!

Naša dragocena zgodovina

Razmotrivajoč o trgovini in narodnosti piše »Trgovski list« med drugim: »Mi Slovenci nimamo zgodovine velikih zunanjih dejanj, pač pa imamo mnogo dragocenejšo zgodovino, to je zgodovina naše življenjske volje, ki smo jo do sedaj še vedno uspešno izvajali, kar dokazuje, da smo kljub vsem neprilikam še vedno na svetu in da se vedno bolj uspešno uveljavljamo. Med nas so tuji gospodari zasedali mnogo tuje krvi, a fonetika imen teh tužcev jasno dokazuje, da smo si vso to tujo kri asimilirali in ponašili. Danes so domalega izginili vsi Schliffrerji, Trillerji, Türingerji, Langerholzi, Webri, Rossmanni itd., marveč so se vsi ti prilagodili naši fonetiki in se pišejo danes za Štrfarje, Trllarje, Tiringarje, Langerholce, Vebre in Rezmene. Vse to zgovorno spričuje uspešnost naše življenjske borbe.«

Ne pozabi naročnine!

Hlapčevska služba tujemu kapitalu in gospodarjem

O slamatih možeh, ki ne poznajo narodne discipline v gospodarskem boju

V »Večerniku« smo že večkrat pokazali na vlogo tujega kapitala v našem narodnem gospodarstvu ter na vlogo tujih podjetij, ki so se večinoma oblekla v zunanjo jugoslovansko obleko, v bistvu pa ostala to, kar v resnici so. Sam tisk seveda tega žgočega vprašanja ne more rešiti, pokaže le nanj ter odločujoče opozarja. Zdi pa se, da vsa opozorila le malo zaležejo. Tuji kapital se s svojimi podjetji pri nas še vedno šopiri kot da smo mi le ugodna kolonija. S tem vprašanjem se bavi v svojem uvodniku tudi »Trgovski list« od 1. t. m., ki pod naslovom »Narodna gospodarska fronta« piše med drugim:

»Ta podjetja se niso ustanovila pri nas z kakšnih sentimentalnih razlogov, temveč iz dobro premišljene špekulacije, da do dna izkoristijo našo carinsko zaščito.

Zakaj bi plačevala po 10, 20 ali več milijonov din na leto, ko pa morejo za ta denar ustanoviti pri nas tovarne, ki se idealno obrestujejo in ko se morejo te obresti tudi dobiti iz naše države. Še posebno lahko delo pa imajo vsa ta tuja podjetja, ker se jim ponuja vse polno naših ljudi, da za skromno provizijo, včasih že kar za napitnino, služijo tem podjetjem kot slamatni možje. Ti ljudje so neverjetno vestni pri opravljanju hlapčevske službe za tuje gospodarje in ni redko, da se niti ne zavedajo, kako malo lastno vlogo igrajo. Dejansko niso nič drugega ko izdajalci v gospodarskem boju, ki ga vodi narod, ker stoje na narodu nasprotni fronti. V časih politične napelosti, ki jo doživljamo danes, pa postajajo slamatni možje za tuja podjetja, zlasti če krijejo njih tuji značaj, silno nevarni.

Kajti nikakor se ni čuditi, če ljudje, ki ne poznajo narodne discipline v gospodarskem boju, zaidejo tudi v političnem boju na stran tujih sil.«

Nato se člankar zavzema za domača podjetja, ki bi morala biti zaščiteni in favorizirana ter z obžalovanjem ugotavlja: »V resnici pa je stvar čisto drugačna. Ne domača, temveč tuja podjetja se pri nas favorizirajo. Ni domačega podjetja, ki bi imelo tudi le majhen drobec teh privilegijev kakor jih imajo tuja podjetja. Njim se dovoljujejo davčne olajšave, se znižujejo carine tujim se skratka kar sipajo ugodnosti. Za domača podjetja pa teh ugodnosti ni in njim se nalagajo vedno nova bremena. A ne samo to! Naravnosti dopušča se, da morejo tuja podjetja na podlagi svojih privilegijev uničevati domača.«

Zanimivosti

Svedi utrjujejo Boden, „Gibraltar visokega severa“

Važno železniško križišče se bo postavilo v obrambo bogatega zaledja železne rude

Meje med Švedsko in Finsko tvorijo po večini težko dostopni gorski grebeni. Za to granitno pregrado bi se lahko Svedi uspešno branili, če bi hoteli sovjeti po zmagi nad izžerpanimi Finci nadaljevati svoj pohod proti zahodu.

Toda, ta meji brani nik ni popoln. Vanj se zajeda korito reke Torne, ki tvori v spodnjem delu švedsko-finsko mejo. Tu se gore med gornjim ustjem Botniškega zaliva in zahodno švedsko-norveško mejo nekoliko razmaknejo, v njih naravno teče nekaj časa široka državna cesta in železnica. Tu je kočljiva točka Švedske, ker mora braniti vstop ob obali ter dalje vdor v važne železne rudnike Gällivara in Kirunavara. Od tod gre vsako leto dva milijona ton železne rude v svet, tu je

Tri skandinavske države ob severnem točajnem krugu.

zibelka precejšnjega dela švedskega narodnega blagostanja.

Na križišču železniških prog iz Hapa-

rande in Gällivara leži majhno mestce Boden z nekaj tisoč prebivalci. Komaj 50 km proč od morja ter dvakrat toliko od švedsko-finske meje ležeče gnezdo je predstraža rudnikov v gorskem zaledju. Vlada je začela to mesto z veliko naglico utrjevati, postalo bo pravi »Gibraltar visokega severa«. Trdnjavski okopi, ki so obstajali že prej, bodo izpopolnjeni in moderno oboroženi. Noč in dan so na poslu delavske čete, kopljejo se veliki zakloni in kaverne, betonirajo mesta za težko artilerijo. Velike topovske cevi so grozeče obrnjene na morje, cela vrsta protiletalskih baterij je pripravljenih, da sprejme sovražnika v zraku. V ogromna skladišča dovažajo prehrano in strelivo, prihajajo čete, posadka je močno pojačana.

Dostop v Boden je bil za tuje že pred meseci prepovedan. Dela napredujejo kljub zimni naglo, generalštabni častniki inspiciirajo noč in dan naprave, vrhovno nadzorstvo utrjevalnih del ima sam švedski prestolonaslednik...

Stockholmski politični krogi računajo, da bo trdnjava Boden ob nastopu pomladi že povsem dovršena. Sredi aprila bo »Gibraltar visokega severa« pripravljen, sprejeti še tako močnega sovražnika.

MLEKO SO PRODAJALI ZAVITO V PAPIR

Letošnja zima je napravila v javnem življenju precej zmede. Zmrzovala so živila, preden so jih dostavili na trg. Listi so poročali, kako je prišlo zaradi mraza in ostre burje neki dan sredi februarja zmrzlo mleko v Split. V neki mlekarni so sprejeli 150 l popolnoma zamrznega mleka, ki so ga potem rezali kakor led in prodajali po tri dinarje kilogram.

Mleko v zmrzlem stanju so dobavljali tudi na finsko fronto. Poljske kuhinje so ga potem otajale in delile med vojake. Na isti način so prodajali zmrzlo mleko v severnih državah USA, kjer je bil letos tudi pritisnil hud mráz.

Nova služkinja je posvetila gostom po stopnicah. Vsak ji je stisnil napitnico v roko. Ko se je vrnila v sobo, je položila 5 novcev pred gospo na mizo in dejala:

— Več nimam. Dame niso niti to, kar so snedle, plačale...

Dve polževi samici sta plezali po plotu. Eno se je nenadoma zaskrbljena ozrla in zašepetala:

— Ne obračaj se, prosim te, neki gospod nama sledi!

— Ah, se je ustrašila druga. Ali mi stoji hišica prav? sled za njim!

Pri mizi sede umetniki in se pogovarjajo o tovarišu, ki se je pred dnevi oženil.

— Ne razumen, de eden izmed njih, kako je mogel vzeti to ženo.

— Da, odgovori Harlan, slovit režiser, zaljubljen se je vanjo na prvi pogled.

— No, pri drugem pogledu je lahko opazil, da je grda ko vrab.

— Prav to je neprijetno! se nasmehne Harlan. Tedaj ga je bila ljubezen že oslepila.

Indijanska lepota razbojniške krvi

Dvatisetletna indijanska lepota Tenie Henry bo najbrž prišla kot obsojenka na smrt na električni stol, ki vidi drugače zelo redko ženske zločince. Brez najmanjšega kesanja je pred sodniki priznala, da si je v spremstvu nekega mladeniča zaželela denarja, zato je ustavila prvi avto, ki jima je prišel naproti. Šofiral ga je trgovski zastopnik tovarne gume, Josip Calloway. Z revolverjem v roki je dekle terjalo od njega, naj ji izroči ves denar. Potnik ji je drhte izročil vse, kar je imel pri sebi in jo na kolenih prosil milosti, naj mu pusti življenje. Toda neusmiljena Indijanka ga je vseeno ustrelila in skrila truplo v žito ob cesti.

Vsedla se je v avto in sklenila napasti neko banko, toda tovariš je ni hotel poslušati. V največjem diru avtomobila je Indijanka oplazila svojega spremljevalca tako močno, da se je zgrudil iz avta na tla, kjer so ga našli težko ranjenega.

Vojni minister se „razjokal“ na fronti

Ko je nedavno angleški vojni minister Oliver Stanley obiskal Aldershot, kjer vežbajo kanadske čete, je bil naenkrat dan alarm. Vojaki, ki so kopali okope in postavljali žične ovire, so takoj potegnili plinske maske na obraz. Minister je bil brez maske, na licu mesta je ni mogel dobiti. Pogovarjal se je dalje s poveljnikom kanadskih čet generalom McNaughtom, ko je naenkrat začel delovati solzavi plin. Pogovor je bil prekinjen, v

spremlstvu generalov in novinarjev je vojni minister zbežal pred oblaki dima. Kašljajoč in solzeč se, so skušali minister in generali z robcem ustaviti delovanje plina in so si oddahnilli šele, ko so bili izven območja gostega dima.

Neki novinar je vprašal ministra, če je bilo to srečanje s solzavim plinom namenoma inscenirano. Minister je dejal: Če bi to bilo nameravano, bi bil jaz prvi, ki bi se bilo čim dalje proč od tega!

Iz filma Juarez: Boj za mehiško svobodo.

Ameriški škofje za obnovitev ceh

Kakor poroča »Prosveta«, je 16 ameriških prelatov v USA sklenilo poživitev sistema ceh, ki so bile v veljavi v srednjem veku.

»Cehje naj bi ponovno povežale ljudi v človeški družbi po njih sposobnostih in poklicih in s tem ustvarile moralno enotnost. Krščanski duh mora objeti vse in pomagati pri socialni rekonstrukciji. Na

podlagi sistema ceh bi bili organizirani delodajalci in delojemalci ne oziraje se na poklice ali pozicije, ki jih drže na delavskem trgu, temveč v smislu različnih funkcij, ki jih opravljajo v družbi.« To resolucijo je podpisala skupina ameriških katoliških nadškofov in škofov, ki so se zbrali na konferenci v Washingtonu.

Da prihrani stanarino, spi v grobu

Znano je, da počiva naš veliki arheolog don Frane Bulić v rimskem sarkofagu v Solunu pri Splitu. Sedaj poroča »Gazzetta del Popolo«, da se je nosač Marino Aosti iz Cannobia nastanil že pred leti v rimskem sarkofagu, v katerem je prej počivala neka Rimljanka iz I. stol. po Kristu. Sarkofag je shranjen v veži palače iz X. stoletja. Neobičajni prebivalec te grobnice je dejal, da stanuje

tam iz ljubezni do starin, pa tudi zato, da prihrani stanarino. Čudno počivališče ga vedno spominja na smrt, da pozabi na vse telesne brige tega sveta, kakor asketi nekaterih samostanov. Škoda je le, pravi list, da se Marino Aosti, preden leže v svojo čudno posteljo, skoro vsak dan napije, kar seveda ne odgovarja njegovi želji po duhovnem prečiščenju v grobnici.

Lakomni mesar in „Stradivarijeve gosli“

Neprijeten dogodek je moral požreti mesar v italijanskem mestecu Savoni. Nekega dne je vstopil v mesnico starček z goslimi pod pazduho. Poprosil je me-

sarja, naj mu posodi do večera nekaj lir, ter je zanje zastavil svoje gosli.

Mesar je gosli obesil med gnjati ter se ni menil več zanje. Popoldne pa je prišel

v prodajalnice eleganten par in kupil klobase. Gospod je začuden opazil med gnjati obešene gosli in povprašal, kaj misli mesar z njimi. Vzel jih je v roke in presenečen vzkliznil, da so to dragocene Stradivarijeve gosli, za katere bi rad dal 20.000 lir, če bi jih mogel dobiti. Mesar je obesil violino nazaj med klobase, tuja pa povabil, naj se oglasi zvečer, ko bo lahko govoril glede kupčije s starčkom.

Komaj je parček odšel, je pohitel mesar poiskat starca in mu ponudil za gosli 5000 lir. Zamolčal mu je seveda, da je »izkušeni glasbeni strokovnjak« ponujal zanje 20.000 lir. Starček je bil presenečen, ganjen se je zahvalil za denar in izginil...

Mesar si je mel roke in računal na dobiček 15.000 lir. Težko je čakal mraka, ko bo prišel tujec in odkupil violino za 20.000 lir. Toda premetenca ni bilo tudi naslednjega dne in lakomni mesar je moral priznati, da je postal žrtev prebrisane spoznamne trojice, ki ga je odrila za 5000 lir...

Če se parnik „spotakne“ ob kitov hrbet

V njujorsko pristanišče je dospel iz Liverpoola potniški parnik »American Shipper«. Kapitan Robert Sullivan je izpovedal zanimivo pustolovščino, ki so jo doživeli na odprtem morju. Sredi Atlantika je namreč ladja zadela ob velikega kita. Parnik je zaradi silovitega vetra vozil z veliko hitrostjo, ko je naenkrat močan udarec pretresel vso ladjo in potnike.

Vznemirjeni so ljudje hiteli na krov. S poveljniškega mosta je opazil kapitan velikega kita, na katerega je ladja zadela. Žival ni bilo mogoče preploviti, zato so ukazali strojariju, naj parnik ustavi in vozi nazaj. Ko se je ladja osvobodila kita, je bil sprednji del še dolgo potem ves krvav od trčenja z morskim velikanom.

Japonska bo kmalu izgotovila dva 50.000tonska drednota, dva pa bosta gotova leta 1942. Pravijo, da sta tako skonstruirana, da jih s torpedi ni mogoče potopiti. Angleži zatrjujejo, da so njihove 35.000 tonske ladje bolj praktične kakor japonske pošasti. Američani pa niso tako optimistični, ker mislijo zgraditi pet 50.000 tonskih ladij.

Bivši bolgarski ministrski predsednik Kjoselvanov je izjavil turškim novinarjem, da so 4 glavne točke njegove politike naslednje: mir na Balkanu, nevtralnost, dobri odnosi z vsemi sosedi in mirna revizija mej.

Samomor na grobu svoje žene je poizkušal napraviti neki budimpeštanski obrtnik. Na pol zmrznjenega so ga našli in še pravočasno rešili.

Koliko Poljakov je pobegnilo? Po službenih podatkih poljske vlade v tujini se je posrečilo pobegniti 77.000 poljskim vojakom, 25.000 civilistom, medtem ko je 650.000 poljskih vojakov in civilistov ujetih v Nemčiji.

Štiri milijone žensk bodo zaposlili v prihodnjih 18 mesecih na Angleškem. V svetovni vojni je delalo v industriji 2.900.000 žensk.

Neka Angležinja je dobila 14 dni zapora ker je ob zatemnitvi imela prižgano luč, v decembru je bila za isti prestop kaznovana z deset šilingi.

Zvezo malih držav od Baltika do Jadrana napovedujejo poljski politični krogi v tujini. Poljaki, kakor Čehi in Slovaki so proti povratku Habsburžanov, ker hočejo ostati v srednji Evropi sami sebi gospodarji.

800 Židov so odpeljali iz Stettina v Nemčiji v židovsko rezervacijo v Lublinu na Poljskem. Iz Gdanska bo izseljenih 1.300 Židov.

— Moja žena zahteva, da si med delom v pisarni navežem ostroge takole...

Mar bor

Težnje in zahteve zasebnih nameščencev

Na Pohorju ali Kozjaku bo zgradila Zveza zasebnih nameščencev svoj počitniški dom

Na sinočnjem občnem zboru podružnice Zveze privatnih nameščencev v Mariboru pri Povodniku, ki ga je vodil predsednik g. Petejan, so razpravljali več perečih vprašanj. Predsednik je uvodoma orisal položaj zasebnih nameščencev z ozirom na vedno večjo draginjo. Prikazal je njihovo borbo za zvišanje plač ter pri tem izrekel priznanje lokalnemu tisku za pomoč. Organizacija se je trudila tudi za razširjenje pokojninskega zavarovanja na trgovske nameščence. Žal se je to razširilo samo na zobotehniške in strojniške, kljub temu da je imel finančni minister za to pooblastilo. Vendar je potrebno, da se to življensko vprašanje reši, ker je vedno manj izgledov, da bi se trgovski nameščenci lahko osamosvojili. Potrebno je tudi, da se banovala naredba o minimalnih plačah trgovskih in zasebnih nameščencev izvede. Za trgovske nameščence je predvidena minimalna plača 900 din, za ostale nameščence pa 1000 din mesečno. Ta ukrep bo koristil zlasti nameščencem na deželi. Govornik je nato poudaril, da je treba odpraviti tako zvane praktikantije, ki morajo mesece in mesece delati za tri sto din mesečno.

Tajnik g. Vidovič je nato prikazal podrobno poslovanje in naštel v zanimivem referatu socialno politične zahteve zasebnih nameščencev. Delovni čas je

treba urediti v smislu osemurnika in polnega nedeljskega počitka. Vprašanje brezposelnosti postaja tudi za nameščence vedno bolj važno. Današnji gospodarski položaj grozi zlasti industrijskemu Mariboru z brezposelnostjo delavcev in nameščencev. Zato je treba urediti vprašanje brezposelnih podpor tako, da bo podpora doba daljša in podpora višje. Govornik je nato kritiziral delo protidraginjskega odbora v Mariboru, ki dela proti interesom splošnosti, kar je podkreplil z značilnimi primeri. Vprašanje bolniškega zavarovanja in reorganizacije je treba z vso resnostjo obravnavati in rešiti. Raznišejo naj se v te institucije volitve in šele nato naj se izvede ureditev tega vprašanja.

teva tega vprašanja.

Blagajnik g. Novak J. je poročal, da je podružnica ZPN izplačala lani nad 17.000 din brezposelnih podpor. Po oročilu nadzorstva urednika g. Jelenca so bile volitve, pri katerih je bil izvoljen dosedanj odbaor z g. Petejanom na čelu.

Predsednik g. Petejan je nato govoril o reorganizaciji Zveze in zahteval avtonomijo podzvez. Njegov zadevni predlog je bil sprejet. Ob zaključku je bilo sklenjeno, da bo mariborska podružnica skupno s Pomočniškim odborom, ki ga je na zborovanju zastopal g. Vrisk, zgradila na Pohorju ali na Kozjaku dom za zasebne in trgovske nameščence, ki bo služil poletni in pozimi.

Štedite z vodo!

Zaradi osiguranja rezervne vode za dnevno potrošnjo, kakor tudi zaradi preiskave vodovodne ulične mreže, odreja župan, da morajo vsi hišni posestniki odnoso njih upravitelji, ki imajo svoje, bodisi stanovanjske ali druge objekte priključene na mestni vodovod, zapreti — od 5. marca naprej — do preklica, vsak večer ventil, ki je nameščen poleg vodomera. Ventil se mora zapreti najkasneje do 21. ure zvečer, odpreti pa se ne sme pred 5. uro jutraj. Od navedenega odloka so izvzeti le gostinski obrati, vojaš-

nice, železniške uprave in tovarne, ki obratujejo tudi v nočnem času.

Da pa ne bi v primeru ponovnega nastopa mraza zamrzile hišne napeljave, naj se vsak večer, ko se zapre omenjeni ventil, odpre izpraznilna pipica, ki je vgrajena v ta ventil ali pa najnižje v zgradbi nameščen iztok (pipa).

Uslužbenstvo mestnega vodovoda bo vršilo nad izvrševanjem gornjega odloka kontrolo, ter bo vsak hišni posestnik, ki se ne bi ravnal po navedenih navodilih kaznovan.

NOVO GIMNAZIJO BODO GRADILI

Ban je potrdil načrte in proračune za gradnjo nove realne gimnazije v Mariboru. Poslopje bo stalo v magdalenskem predmestju med Dajnko, Žitno in Stritarjevo ulico. Gradbeni stroški so predvideni na 8 milijonov din. 22. t. m. bo že prva licitacija za oddajo del pri banski upravi v Ljubljani.

m Po nekaterih vrtovih v mestu se je na sadnem in tudi okrasnem drevju ter grmičevju najhujši sadni škodljivec — kapar San Jose ali kalifornijski kapar, že močneje razširil, zato bo potrebno vsa okužena drevesa in grmičevje posekati in sežgati. Da bi pa to delo bilo res temeljito izvršeno, ga bo mestna občina izvršila pod strokovnim vodstvom državnega strokovnjaka za rastlinske bolezni.

m Velika tatvina. Zasebnica Marjeta Pavlič iz Vojašniške ulice 12 je prijavila policiji, da ji je nekdo ukradel precej perila, zlatnine in 3.300 din, ki jih je imela v šitih v odelo. Tatvine je osumljena njena bivša podnajemnica.

m Krompir se je podražil. Gospodinje so bile presenečene, ko se je merica krompirja na trgu podražila od 12 na 14 din.

m Skozi okno je skočil v Pipuševi ulici 4 pomožni žel. delavec Stojan Iskra. Nato je zbežal proti Dravi in hotel skočiti v reko, kar pa so mu njegovi tovariši s pomočjo stražnikov preprečili. Ugotovili so, da ga muči huda bolezen, zato so ga odpeljali v bolnišnico.

m Huda nesreča v tovarni. V neki meljski tekstilni tovarni je pri kuhanju kemikalij zadobil zelo nevarne opeklino po telesu delavec Franc Zorko. Polil se je s krompom, tako da so ga morali reševalci prepeljati v bolnišnico.

m Zaradi nesrečne ljubezni je bila lizol 26 letna tovarniška delavka Slavica M. z Ruške ceste 4. Pravočasna zdravniška pomoč v bolnišnici ji je rešila življenje.

Mesarji proti ukinitvi združenja

Pri Gambrinu je bil v nedeljo popoldne dobro obiskan občni zbor Združenja mesarskih in klobasičarskih mojstrov v Mariboru, ki ga je vodil predsednik g. Fidler Jernej. Zborovanja so se udeležili tudi podžupan Žebot, obrtni referent dr. Senkovič in zastopnik Zveze mesarskih mojstrov v Ljubljani g. Pirc.

Predsednik je izbrpno poročal o društvenem delovanju v preteklem letu, narkar je poročal tajnik g. Bender o uradnem poslovanju in o blagajni. Združenje ima 186 članov iz Maribora, obeh mariborskih okrajev, Ptuj, ptujskega in ljubljanskega okraja. Mojsri zaposlujejo 193 pomočnikov in 92 vajencev. Zelo zanimiva je bila debata o ukinitvi Združenja mesarskih in klobasičarskih mojstrov v Mariboru, ki obstaja že 52 let. Vsi zborovalci so odločno odklonili stališče obrtnega odseka zbornice. Združenje je po-

slalo banski upravi pritožbo zoper ukinitve, kar so vsi z velikim odobravanjem pozdravili. Združenje se bo potrudilo, da bo doseglo davčno pavšalizacijo za siromašnejše mesarje.

Zelo zanimivo je bilo tudi poročilo podžupana g. Žebota, ki je izjavil, da bo mestna občina takoj po odobritvi proračuna pričela graditi tržnico, ki jo bo dogradila v treh etapah tako, da bodo prišli najprej pod streho mesarji in nekatere živilske stroke. Glede ukinitve združenja je izjavil, da je ta usodni odlok napravil predsednik Ogrin popolnoma na svojo pest in brez kakšnega političnega pritiska ali odobravanja. Zato bo slej ko prej moralo priti do ukinitve tega odloka, ker pač ne gre ukinjati združenja, ki obstajajo že pol stoletja in še več. Volitev letos ni bilo.

tega večera. Tedenske slike kakor običajno pred pričetkom predavanja.

m Opozarjamo na današnje prodavanje v Ljudski univerzi ob 20. »V borbi z goro« našega odličnega alpinista Uroša Zupančiča. Skioptične slike.

m Za policijskega agenta se je predstavil neki mladenič mizarjevi ženi Rozi Roderjevi na Meljskem hribu in hotel napraviti hišno preiskavo. Prijavila ga je orožnikom in policiji.

m Ljudska univerza. V petek predava dr. France Mesesnel, univ. prof. iz Ljubljane o francoskem slikarstvu 19. stoletja. Skioptične slike.

m Kolo je nekdo ukradel delavcu Lepoš Francu izpred neke gostilne na Meljski cesti. Ukradeno kolo je znamke »Viktoria« in popolnoma novo.

Varujmo svoje zdravje za zdravo potomstvo

Pretekli teden je v okviru materinskega tečaja predaval g. dr. Skalický. Predavatelj je uvodoma naglasil, da je zdravje v rodbini, tako staršev kot otrok, pogoj srečnega zakona. Ker je odgovornost proti potomstvu in proti narodu tako velika, bi bile nujno potrebne posvetovalnice in uzakonjenje obveznega pregleda pred zakonom za oba spola. Silno degeneracijsko sredstvo je alkohol. Prav zato mora biti borba proti temu strašnemu sovražniku našega naroda vsestranska. Iz statistik je razvidno, da je naš narod v alkoholu tako rekoč poplavljen in izgubljen. Zdravniški, pedagogi in sociologi imajo v tej borbi široko polje udejstvovanja, podpreti pa jih mora v vsem pouku vzgojno delo rodbine same in šole. Obširno se je predavatelj razgovoril o spolnih boleznih in njih posledicah za plodnost in zarod. Zakon o zatiranju spolnih bolezni se naj izvaja!

Žalostne za zdravje žen in za narod kot tak so posledice umetnih splavov. Moč naroda se veča in manjša s številom zdravega zaroda in zdravih rojstev. Narojenega otroka je treba zaščititi potom primernih zakonikih in socialnih sredstev! Pravilen, higienski način življenja, sistoča, čuvanje pred prehladom, pravilna higiena pred in med nosečnostjo in zdrav, ženskim organom primeren sport, poleg tega stalna previdnost in redno zdravniško nadzorstvo so nekateri teh pogojev, ki jih je predavatelj jasno in poljudno obrazložil. Odločno je nastopil proti raznim vražam in mazaštvu razširjenim med narodom. Le zdravniku more žena res zaupati svoje in otrokovo zdravje. Zato naj prihaja k njemu s popolnim zaupanjem in z vso odkritosrčnostjo.

Naslednji večer je predavala ga. dr. Popović-Prijateljica o materi,

Proslava 150 letnice slovenskega gledališča

Sinoči je bila v mariborskem gledališču krasno uspela proslava 150-letnice slovenskega gledališča in slovenske dramatike. Na odru, okrašenem s sliko prvega slovenskega dramatika Antona Linhartarja, je govoril uvodno besedo režiser in pisatelj dr. Bratko Kreft iz Ljubljane, gđc. Elvira Kraljeva je recitala dve Vodnikovim pesmi iz tiste dobe pred 150 leti, dijaški pevski zbor trgovske akademije je pa pod vodstvom skladatelja prof. Mirka zapel nekaj Vodnikovih budnic. Sledila je uprizoritev Linhartarjeve »Županove Micke« v originalni govorici tiste dobe. Komedijo so odigrali člani ljubljanske drame. Gledališče je bilo nabito polno. Občinstvo je sprejelo Ljubljance z odkritosrčnim navdušenjem. Nov dokaz, kako so taki stiki med Ljubljano in Mariborom nujno potrebni in koristni.

m Tatvina pri Gustinčiču. Iz skladišča trgovca Gustinčiča v Kneza Koclja ulici je nekdo ukradel 5 dolgih traverz.

* Razglednice, vizitke in knjižne bilete za god — v veliki izbiri kupite najceneje v knjižarni in papirnici Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova 13, telefon 25-45.

* Člani zveze Maistrovih borcev, prijatelji in znanci, se vabijo na tovariški sestanek v sredo, 6. t. m., ob 9. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma.

* Drevi ob 20. uri v dvorani Zadrudne banke koncert »Mariborskega tria«.

Kino

* Grajski kino. Samo še do četrta »Ples v operi«. Smeh, zabava in zopet smeh. Pride: »Kraljica usode«.

* Esplanada-kino. Prvo vrstna francoska komedija »Ona hoče, on pa noče« z Danielo Darieux. Film smeha in zabave.

* Union-kino. »Nancy in njegovi detektivi«, izborni kriminalni film izredno napete vsebine.

Mariborsko gledališče

Sreda, 6. marca: Zaprt. (Gostovanje v Celju.)

Četrtek, 7. marca, ob 20.: »Vdova Rošinka«. Red B.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Glavno žrebanje 39. kola

Din 100.000.—	78835 91210
Din 60.000.—	64226
Din 40.000.—	17492 60074
Din 30.000.—	24708 44462
Din 24.000.—	81760 98673
Din 20.000.—	21953 85897
Din 12.000.—	133 25923
Din 10.000.—	25411 35038 78135 87076
	89780 96863

Din 8000.—
10384 37893 48375 63956 75768 76244 82354 88115 89350 97754

Din 6000.—
4241 10618 15054 18642 28007 43654 54349 66340 68835 69955 70126 83672

Din 5000.—
18106 20575 24012 30708 46722 56064 56908 72987 77430 80048 83054

Din 4000.—
1020 2687 11778 12027 15924 24046 27049 34675 38333 44050 44657 44951 45479 47181 49159 54133 59251 62264 77698 80984 82319 85253 92699

(Brez jamstva)

Pri nas so bile kupljene sledeče srečke:
Štev. 25.411 (dobitek din 10.000.—),
18.642 (din 6.000.—), 55.380 (din 5.000.—),
56.908 (din 5.000.—) in 77.698 (din 4.000.—).

Ponablašena glavna bankovna dr. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK. Maribor, Gosposka ulica 25.

DREVI ZBOROVANJE CMD V MARIBORU

Drevi bo ob 20. v mali dvorani Narodnega doma občni zbor obeh podružnic CMD v Mariboru. Obratun uspešnega narodno obrambnega dela bo polagala naša najvažnejša obmejna narodna organizacija. Zanimivo bo zlasti poročilo o sočialnem delu na meji in o društvenem delu na zapuščenem Kozjaku. Zborovanje zasluži vso pozornost naše zavedne javnosti.

VLAK V PLANICO

Na posredovanje Tujskoprometne zveze je določen za obisk mednarodnih smuških poletov in skokov v Planici v nedeljo, 10. t. m., poseben vlak tudi iz Maribora, z odhodom iz Maribora v nedeljo ponoči ob 2.48 in prihodom v Planico ob 8.51, ter odhodom iz Planice ob 15.55 in prihodom v Maribor ob 22.14. Vlak ima postanek samo na postajah Pragersko, Slov. Bistrica Poličane, Celje, Zid. most in Ljubljana. Cena vožnje tja in nazaj 88 din. Poseben vlak iz Maribora pa bo vozil le v slučaju, če se prijavi najmanj 200 udeležencev. Prijave sprejema »Putnik« v Mariboru, Celju in Ptuj do sobote do 10. dop.

m. Društvo staroupokojencev bivše lužne železnice v Mariboru ima občni zbor v nedeljo ob 15. pri »Zlatem konju« v Vetrinjski ulici. Občni zbor je obvezen.

m. Krajevni odbor Jadranske straže v Mariboru ima občni zbor 13. t. m. ob 20. uri v Povodnikov restavraciji.

m. Tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni ter skropljenje sadnega drevja bo 12. t. m. na Vinarski in sadijski šoli v Mariboru. Tečaj traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano skrbijo udeleženci sami.

m. Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru ima na programu dne 7. marca zvečer ob sedmih predavanje g. prof. Teplyja o temi »Srednjeveška zgodovina češkega naroda«. Vse prijatelje in člane Ljudske univerze prosimo, da se polnoštevilno udeležijo.

Izdaja in urejuje **ADOLF RIBENIKAR** v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik **STANKO DETELA** v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11. 409.